AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

Brüsszel, 2006. január 13.
(OR. en)

5319/06

PESC 31
CODUN 4
COARM 5

FEDŐLAP

Küldi:	a Főtitkárság
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	13066/05 PESC 833 CODUN 19 COARM 38
Tárgy:	Az EU stratégiája a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszereinek tiltott felhalmozása és kereskedelme elleni küzdelemre

A delegációk mellékelten kézhez kapják az Európai Tanács által 2005. december 15–16-án elfogadott, a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszereinek tiltott felhalmozása és kereskedelme elleni küzdelemre vonatkozó uniós stratégiát.

Az EU stratégiája a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint
azok lőszereinek tiltott felhalmozása és kereskedelme elleni küzdelemre

Bevezetés

1. A 2001. július 20-án elfogadott, a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek tiltott kereskedelme minden szempontjának megelőzésére, leküzdésére és megszüntetésére vonatkozó ENSZ cselekvési program emlékeztet annak szükségességére, hogy a program végrehajtása egyetemes, regionális és nemzeti szinten kiegészítő jelleggel történjen. Az EU a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszereinek felhalmozása és tiltott kereskedelme elleni küzdelemre irányuló stratégia kidolgozásával kíván hozzájárulni e programhoz az elengedhetetlen kiegészítő jelleg jegyében.

2. Amint azt az állam- és kormányfők a 2003. december 13-án elfogadott európai biztonsági stratégiában már leszögezték, a hidegháborút követő környezetet az egyre nyitottabb határok jellemzik, ahol a biztonság külső és belső tényezői feloldhatatlanul összekapcsolódnak. Ezzel összefüggésben a stratégia öt olyan fő kihívást említ, amellyel az EU-nak szembe kell néznie: terrorizmus, tömegpusztító fegyverek elterjedése, regionális konfliktusok, államok szétesése és szervezett bűnözés.

3. A kézi lőfegyverek gyártásával, szállításával és tiltott forgalmával valamint azok túlzott felhalmozásával és ellenőrizetlen terjesztésével járó következmények megtalálhatók ezen öt kihívás közül négynek a központjában. A kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek ugyanis hozzájárulnak a terrorizmus és a szervezett bűnözés elmérgesedéséhez, és a konfliktusok kirobbanásának és elterjedésének, valamint az állami struktúrák összeomlásának lényeges elemét jelentik Amint azt az európai stratégia is hangsúlyozza, e konfliktusok, amelyekben a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek messze a legfőbb eszközként jelentek meg, 1990 óta több mint négy millió ember életébe kerültek, és több mint tizennyolc milliót kényszerítettek otthonuk vagy országuk elhagyására.

4. Hogy a felismert fenyegetésekkel szembe lehessen szállni, az európai stratégia egy aktívabb, összetartóbb, és cselekvőképes Európát hirdet. Elismeri, hogy e fenyegetések egyike sem pusztán katonai jellegű, és visszaszorításuk nem történhet kizárólag katonai eszközökkel: különböző cselekvési módszerek ötvözetét kell velük szembe állítani. A stratégia kiemelte egy olyan válaszadás szükségességét, amely az e kihívások sokrétű vonatkozásai elleni koherens fellépésben az EU rendelkezésére álló politikák és eszközök összességét ötvözi.

5. Egyébiránt 2003 decemberében az Európai Tanács ennek keretében fogadott el egy, a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni stratégiát. A jelenlegi stratégia célja egy, a kézi lőfegyverekre és a könnyű fegyverekre vonatkozó specifikus elem kialakítása hasonlóképpen egy, a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek és azok lőszerei tiltott kereskedelme elleni küzdelemre vonatkozó integrált megközelítés, valamint egy átfogó cselekvési terv kifejlesztése érdekében.

6. A kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek ezen európai stratégiára vonatkozó meghatározását az Európai Uniónak a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek destabilizáló felhalmozódása és elterjedése elleni küzdelemhez történő hozzájárulásáról szóló 2002. július 12-i, 2002/589/KKBP tanácsi együttes fellépés melléklete tartalmazza.

I. A KÉZI LŐFEGYVEREK ÉS A KÖNNYŰ FEGYVEREK DESTABILIZÁLÓ FELHALMOZÓDÁSA ÉS ELTERJEDÉSE NÖVEKVŐ FENYEGETÉST JELENT A BÉKÉRE, A BIZTONSÁRA ÉS A FEJLŐDÉSRE.

„A biztonság a fejlődéshez szükséges feltétel… A konfliktusok nem csak az infrastruktúrákat — beleértve a szociális infrastruktúrákat — teszik tönkre, hanem ösztönzik a bűnözést, eltántorítják a befektetőket, és lehetetlenné teszik valamennyi szokásos gazdasági tevékenység gyakorlását. Egyes országok és régiók konfliktusok, a biztonság hiánya és szegénység jellemezte időszakban tartanak.” (Európai biztonsági stratégia)

I.A. A kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek tiltott terjesztésének eredete és következményei: az államok legfőbb instabilitási tényezője, a hidegháború öröksége.

7. A nem állami szereplőknek a javarészt a hidegháborúból fennmaradt kézi lőfegyver- és könnyű fegyverkészletekhez történő növekvő hozzáférése megváltoztatta a konfliktusok természetét és időbeli terjedelmét.

8. Az ENSZ becslései szerint a világban forgalomban lévő kézi lőfegyverek száma 600 millióra tehető. A kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek évente közel 500 000 halálesetet okoznak, ebből 300 000-et fegyveres konfliktusok keretében. A 90-es évek 49 nagyszabású konfliktusaiból 47-ben a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek voltak a fő fegyvernemek.

9. A kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek tiltott terjesztése által fenntartott „visszamaradó konfliktusok” elmossák a határvonalat a fegyveres konfliktusok és a bűnözés között. Korunk belső konfliktusai kevésbé alapulnak katonai és politikai előnyök keresésén, mint inkább az államok teljes mértékű összeomlásán, a háborúban részt vevő felek összejátszásán vagy bizonyos csoportok természeti forrásokhoz és azok kereskedelméhez való hozzáférésén vagy a kábítószer-kereskedelem kézbentartásán. E konfliktusok nem tekinthetők immár a fejlődés folyamatában bekövetkező rövid megtorpanásnak. A jelenleg folyó háborúk közül számos hosszú távú jelenség. Számos, a konfliktusból „kilábaló” ország esik minduntalan vissza a háborúba és a szociális erőszak állapotába.

10. A keresett célok gyakran rövid távúak és profit központúak, a bevetett módszerek azonban „teljes háborút” idéznek. Ezen új háborúkat nem hadseregek vívják, hanem katonai fegyelmet nélkülöző, opportunista fegyveres csoportok, amelyek gyakorta felelősek a humanitárius jog és az emberi jogok — különösen a polgári lakosság, nők és gyermekek — ellen elkövetett súlyos bűncselekményekért.

11. Ezen új háborúk fegyverei legfőképpen a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, sokkal inkább mint a nehéz fegyverek. A részben a hidegháborúból fennmaradt fegyver- és lőszerkészletek bősége könnyű elérhetőséget biztosít a civilek, bűnözők, terroristák és harcosok számára. A humanitárius hatásokon túl az érintett országok fejlődésén is jól mérhetők a következmények: az állami struktúrák gyengülnek, az emberek elvándorolnak, az egészségügyi és oktatásügyi szolgáltatások összeomlanak, a gazdasági tevékenység hanyatlik, a kormányzati források csökkennek, járványok terjednek el, a szociális struktúrát károk érik és végül a fejlődéshez nyújtott segély csökken vagy azt visszavonják.

I.B. E változás legfőképpen a szub-szaharai Afrikát érinti: a fejlődést lényegesen fékező elem.

12. E jelenség a már most leggyengébb országokat és régiókat érinti: Latin-Amerika, Közép- és Kelet-Ázsia egyes részei, a Balkán és a Közel-Kelet. Mégis Afrika a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek destabilizáló terjedése által súlyosbított belső konfliktusok hatásait leginkább elszenvedő kontinens. A békefenntartó műveletek növekvő száma (Minusil, Minul, Onuci, Monuc, Minuee, Onub, Minus és AUmis), valamint az ENSZ által a kontinensre kivetett embargók megsokszorozódása (Libéria, Szomália, a KDK keleti része, Szierra-Leone és Ruanda nem kormányzati erői, Elefántcsontpart, és a szudáni Darfur térség) mutatják, hogy a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek tiltott felhalmozása jelentős mértékben fenyegeti az afrikai államokat.

13. A kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek szub-szaharai Afrikába való eljuttatásának problémaköre minden bizonnyal annak forrásaival hozható összefüggésbe. Ezzel összefüggésben a Biztonsági Tanács 2004 januárjában arra ösztönözte a fegyvert exportáló országokat, hogy a legmagasabb fokú felelősségről tegyenek tanúbizonyságot a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek instabil területek felé történő kereskedelme során. Az Uniónak a lefegyverzés terén történt beavatkozása, nevezetesen Afrikában, mostanáig főként válaszadásból állt; több konfliktus utáni lefegyverzési, leszerelési és újraintegrációs, valamint a biztonsági ágazat reformjára irányuló programban vett részt, különösen az Európai Fejlesztési Alapon keresztül történő pénzügyi hozzájárulás biztosítása által.

14. E válaszadásra szükség van, azonban ki kell egészülnie egy, az illegális kínálatra és keresletre, valamint a hagyományos fegyverek exportjának ellenőrzésére irányuló megelőző tevékenységgel. Különösen a Kelet- és Dél-kelet Európában jelen lévő hatalmas kézi lőfegyver- és könnyű fegyverkészletek kérdésére, valamint az azoknak az afrikai kontinensen történő elterjedésének útjaira és módjaira kell tekintettel lenni (illegális közvetítés és szállítás). A 90-es évek vége óta — az ENSZ jelentései szerint — az afrikai kontinensen elterjedt kézi lőfegyvereknek és könnyű fegyvereknek egyre növekvő része származik Közép-, Kelet- és Dél-kelet Európában található készletekből. A kézi lőfegyvereknek és könnyű fegyvereknek a Közép- és Kelet-Európában tartózkodó vagy onnan származó vállalatok és üzletemberek által végzett illegális ügynöki tevékenysége és kereskedelme hasonló mértékben nőtt. Ezen felül, a készletek ellenére a gyártás sem hagyott alább egyes, a múltból örökölt ipari helyszíneken, amelyek bezárása jelentős helyi szociális-gazdasági következményekkel járna, és amelyek átalakítása olyan jelentős befektetéseket igényelne, amely nem mindig fér össze az egyszerű gazdasági érvekkel.

I.C. Komoly cselekvési kötelezettség az EU számára:

15. E kihívásokkal szemben az EU számára a kézi lőfegyverekről és könnyű fegyverekről szóló stratégia tétje, hogy választ tudjon adni e fenyegetésekre, és biztosítsa a biztonsági és fejlesztési politikák koherenciáját, közben kiaknázva a mind a többoldalú és regionális területeken, mind pedig az Unión belül és kétoldalú kapcsolataiban rejlő eszközöket egy olyan cselekvési terv kialakítása érdekében, amely:

a) előnyben részesíti a hatékony többoldalúságot a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek kínálata és destabilizáló terjesztése ellen nemzetközi, regionális és az EU-n és tagállamain belüli mechanizmusok kifejlesztése érdekében. Az Uniónak — partnereivel együttműködve — meg kell erősítenie az exportra irányuló cselekvési és ellenőrzési politikáit és tevékenységeit.

b) Megfelel azon államok elvárásainak, amelyek egy készlet-csökkentési politika vagy egy leszerelési, lefegyverzési és reintegrációs műveletben való részvétel keretében csökkenteni kívánják kézi lőfegyver- és könnyű fegyver-, valamint azok lőszereinek túlzott készleteit.

c) Előnyben részesíti egyes, alacsony árú kézi lőfegyvereket és könnyű fegyvereket gyártó ipari helyszínek átalakítását Kelet- és Dél-kelet Európában.

d) Lehetővé teszi a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek illegális keresletét ösztönző, rejtett indokokat kezelő lépések végrehajtását. Az Uniónak szembe kell szállnia az instabilitás alapvető okaival, *beleértve* a politikai konfliktusok, a fejlesztési segély, a szegénység visszaszorítása és az emberi jogok védelme terén tett erőfeszítések fokozása által is.

e) Támogatja a még instabil országokban a valós jogállam megerősítését annak érdekében, hogy korlátozza a népességek önvédelmi és azon hajlamát, hogy e célból olyan mennyiségű kézi lőfegyvert és könnyű fegyvert birtokoljanak, amely lehetővé teszi, hogy a válsághelyzetek egy gyenge államban visszatarthatatlan támadás/megtorlás-sorozattá fajuljanak.

II. AZ EURÓPAI ESZKÖZÖK: CÉLOK ÉS MÓDSZEREK

„Amennyiben a regionális konfliktusok politikai megoldást kívánnak meg, a katonai eszközök és egy hatékony rendőrség szükségesnek bizonyulhatnak a konfliktust követő szakaszban. A gazdasági eszközök lehetővé teszik az újjáépítést, a civil válságkezelés pedig elősegíti egy civil kormány felállítását. Az Unió különösen jól felszerelt az ilyen, számos szempontot magában foglaló helyzetekben való válaszadásra." (Európai biztonsági stratégia)

A CÉLOK

16. Hogy e fenyegetéssel szembeszálljon, az Európai Unió már 2002-ben elfogadott egy együttes fellépést (2002/589/KKBP), és ennek alapján egyedi műveleteket indított Afrikában, Ázsiában, Latin-Amerikában és a Balkánon. E fellépés keretében az Unió három átfogó célt határozott meg:

   – meg kell küzdeni a könnyű fegyverek destabilizáló felhalmozásával és terjesztésével, és véget kell azoknak vetni;
   – elő kell segíteni a meglévő fegyver- és lőszerkészletek csökkentését annak érdekében, hogy azok szintje megfeleljen egy ország jogos biztonsági szükségletének;
   – segíteni kell a készletek túlzott felhalmozódásából eredő problémák megoldását

17. E célok, valamint az együttes fellépésben felsorolt, egyebek között az export, az import és a gyártás ellenőrzésére vonatkozó elvek továbbra is érvényesek. Mindazonáltal e fellépést most helyénvaló kiegészíteni annak érdekében, hogy:

   – átfogó és koherens megközelítés alakuljon ki, amely összesíti az Európai Unió rendelkezésére álló valamennyi tényezőt, és amely azon — az európai biztonsági stratégiában megfogalmazott — megállapításon alapul, hogy az emberi biztonság és az emberi fejlődés egymással összefüggőek;
   – az uniós fellépés új részei elkészüljenek, hogy a szóban forgó jelenség minden dimenzióját lefedje, úgy a megelőzést mint a válaszadást;
   – meghatározhatók legyenek a földrajzi prioritások, amelyek a KKBP és az EBVP keretében megkezdett fellépések folytatását képezik.

AZ ESZKÖZÖK

18. Az Európai Unió egyedülálló képességekkel rendelkezik az e fenyegetéssel való szembenézéshez. Az EU — azon képességéből adódóan, hogy a válságkezeléshez, a konfliktusokat követő helyzetek kezeléséhez vagy az újjáépítéshez való hozzájáruláshoz civil és katonai eszközök teljes tárát tudja felhasználni — átfogó válaszadásra képes.

19. Az Unió ugyanis tagállamainak civil és katonai képességeivel rendelkezik, amelyeket a KKBP és az EVBP eszközeinek köszönhetően képes hatékony módon hasznosítani. Továbbá az EU felléphet a több területet — politika, fejlesztés, kereskedelem — lefedő partnerségi és együttműködési megállapodások keretében is, amelyeket a világ nagy régióival kötött. Az Unió jelentős fellépési eszközökkel rendelkezik a területén belüli fellépésre olyan koordinációs eszközökön keresztül mint az Europol és az Eurojust. Az Unió és a Közösség ezen eszközeihez hozzáadódnak a tagállamok eszközei, valamint azon különböző többoldalú szereplők eszközei, amelyekkel az Unió együttműködési kapcsolatban áll.

Külső fellépések: A rendelkezésre álló eszközök

A hatékony többoldalú fellépésekhez és a megfelelő regionális kezdeményezésekhez (különösen a szub-szaharai Afrika, a Balkán és a volt Szovjetunió) nyújtott támogatás.

Polgári válságkezelési műveletek a belső konfliktusok vagy a határokon keletkező feszültséghelyzetek kezelésére és a biztonság visszaállítására, többek között a képzési, tanácsadási, segítségnyújtási vagy iránymutatási feladatokon keresztül.

Katonai válságkezelési műveletek, amelyek lehetővé teszik a határellenőrzés felállítását vagy a békefenntartó, stabilizáló erők bevetését, vagy hozzájárulnak a lefegyverzési műveletekhez.

Az Unió egyéb diplomáciai eszközei: általában véve a KKBP eszközeinek összességét mozgósítani lehet egy uniós fellépéshez történő hozzájárulás céljából a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek területén (személyi megbízottak és különleges megbízottak, politikai nyilatkozatok, műszaki támogatás, intézkedések és strukturált párbeszéd, az exportellenőrzésekről tartott ad-hoc szemináriumok). Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani az Unió főbb partnereivel történő fellépések koordinációjára (Transzatlanti párbeszéd, Oroszország, Kína, Japán, Kanada, szomszédsági politika, EU–Afrika párbeszéd, barcelonai folyamat, ASEAN regionális fórum, párbeszéd az EU és Latin-Amerika, valamint a Karib-térség között).

Partnerségi és együttműködési megállapodások harmadik országokkal: mint más fenyegetések esetén már így van (atomsorompó, terrorizmus, szervezett bűnözés…), az Unió külső tevékenysége integrált megközelítésének a keretében a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszerei illegális terjesztése elleni harc célkitűzéseinek érvényesítése céljából az e megállapodások által előírt politikai párbeszéd kereteit is ki kell használni.

Az EFA (Európai Fejlesztési Alap) által finanszírozott fejlesztési és segítségnyújtási programok az EK–AKCS együttműködés keretében olyan programokon keresztül, amelyek a kézi lőfegyverekkel és könnyű fegyverekkel, valamint azok lőszereivel foglalkozó részt tartalmaznak.

Belső fellépések:

Rendőrségi/vámhatósági együttműködési mechanizmusok, nevezetesen az Europol és az Eurojust, azonban a tagállamok nemzeti eszközei közötti megerősített együttműködés lehetőségeit szintén tovább lehet fejleszteni.

Az érzékeny exportok európai és nemzeti ellenőrző rendszerei, amelyek mintaként szolgálhatnak a harmadik országok számára (magatartási kódex, exportellenőrzési mechanizmusok).

III. CSELEKVÉSI TERV

„A jelenlegi tét a különböző eszközök és módszerek — az európai segélyprogramok és az Európai Fejlesztési Alap, a tagállamok katonai és polgári képességei és egyéb eszközök — összevonását jelenti. Mindezek hatással lehetnek a biztonságunkra és a harmadik országok biztonságára. A biztonság a fejlődés legfontosabb feltétele.” (Európai biztonsági stratégia)

20. A kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek illegális kereskedelme elleni harc problémájának folyamatos alakulása miatt szükség van arra, hogy e cselekvési terv rugalmas maradjon, és a nemzetközi biztonsági helyzet alakulásához igazítható legyen. Végrehajtását folyamatosan ellenőrizni kell. A terv rendszeres felülvizsgálat tárgyát fogja képezni, és a végrehajtásáról az elnökség által elkészített időközi jelentésen keresztül hathavonta naprakésszé teszik. A terv alkalmazni fogja a Tanács 2002. július 12-i (2002/589/KKBP) együttes fellépése által hozott intézkedéseket, és szükség esetén kiegészíti azokat.

a) Hatékony többoldalúság a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszerei kínálata és destabilizáló terjesztése ellen általános, regionális és nemzeti mechanizmusok kifejlesztése érdekében.

Nemzetközi szinten

– Az ENSZ cselekvési programját (POA) végre kell hajtani a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek illegális kereskedelme minden szempontjának megelőzése, leküzdése és felszámolása érdekében.

– Támogatni kell egy, a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszerei nyomon követéséről és megjelöléséről szóló jogilag kötelező erejű nemzetközi eszköz elfogadását.

– Támogatni kell a 2006-os évre egy ügynöki tevékenységgel foglalkozó szakértői csoport létrehozását az ENSZ cselekvési programjának (POA) keretében.

– Elő kell mozdítani a lőfegyverek tiltott gyártása és kereskedelme elleni jegyzőkönyv megerősítését annak mielőbbi hatálybalépése érdekében, és az Európai Unió szintjén el kell fogadni egy ezzel kapcsolatos jogi eszközt.

– Konszenzusra kell törekedni az exportáló országok körében annak érdekében, hogy kézi lőfegyverek csak a kormányok részére legyenek elérhetők (közvetlenül vagy a saját részükre történő vásárláshoz engedéllyel rendelkező intézményeken keresztül), a fegyverexportra vonatkozó bizonyos regionális és nemzetközi megszorító követelményeknek megfelelően.

– Meg kell erősíteni és támogatni kell a szankciórendszereket és a szankciók felügyeleti rendszereit: az ENSZ rendelkezésére kell bocsátani azon eszközöket, amelyek a kézi lőfegyverekkel valamint az alapanyagok tiltott kereskedelmével és az egyes afrikai országokat (a KDK keleti részét, Szomáliát, Elefántcsontpartot, Libériát, Sierra Leonét) sújtó természeti források fosztogatásával kapcsolatos nemzetközi szankciók végrehajtását és annak ellenőrzését lehetővé teszik;

– Támogatni kell az exportellenőrzések megerősítését és az exportellenőrzéssel kapcsolatos magatartási kódex követelményeinek népszerűsítését, egyebek között az erre vonatkozó nemzeti jogszabályok megalkotása területén a harmadik országoknak történő segítségnyújtás és az átláthatósági intézkedések ösztönzése által.

– Ösztönözni kell a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek átruházására vonatkozó közös nemzetközi minimumkövetelmények és/vagy ellenőrzési iránymutatások belefoglalását az ENSZ cselekvési programjába (POA). E célból erre vonatkozó megbeszéléseket kell kezdeni az ENSZ cselekvési program 2006 januárjában tartandó előkészítő konferenciáján és a 2006 júniusában tartandó felülvizsgálati konferenciáján; ösztönözni kell olyan szabályok belefoglalását, amelyek többségi támogatásra tartanak számot; ösztönözni kell a teljesítendő feladat végrehajtásához szükséges további munkára való megbízást.

– Támogatni kell a vitát és a nemzetközi közösség fellépését a határokon átnyúló problémakörrel kapcsolatban. Részt kell venni a határellenőrzések megerősítésében — különösen a légi határokon — azon országokban, amelyeket érint a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek tiltott kereskedelme (exportőrként és importként):

    = olyan segítségnyújtási programok által, amelyek felszerelést és segítséget nyújtanak az exportellenőrzéssel kapcsolatos nemzeti jogszabályok megalkotásában és a szub-szaharai Afrika állami intézményeinek képzésében;

    = a vámhatóságok és más érintett ügynökségek képzési programjai által, különösen a kelet-európai országokban.

– Támogatni kell a Biztonsági Tanács kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszerei terén hozott határozata által engedélyezett békefenntartó missziók megnövelt szerepét előnyben részesítő megközelítéseket.

Regionális szinten

– Támogatni kell a kézi lőfegyverekkel és könnyű fegyverekkel, valamint azok lőszereivel kapcsolatos regionális kezdeményezéseket — első lépésben előnyben részesítve a szub-szaharai Afrika régióit — a vonatkozó regionális eszközök (ECOWAS-moratórium, Nairobi Egyezmény, SADC Jegyzőkönyv) végrehajtásával megbízott regionális és nemzeti intézményeknek nyújtott pénzügyi és műszaki segítségnyújtás által, és szükség esetén ezeknek jogilag kötelező erejű regionális egyezményekké történő alakítása által. Az EU szintén megkülönböztetett figyelmet fordít a többi, a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek elterjedése és felhalmozódása által érintett régiónak, különösen Közép- és Kelet-Európának és Latin-Amerikának, valamint a Karib-térségnek.

– Biztosítani kell az Afrikai Unó és az afrikai regionális szervezetek számára az ENSZ által kivetett embargók és a szankciórendszerek (pl. határellenőrzés, különösen a légi határokon) megfelelő végrehajtásához szükséges eszközöket, és mozgósítani kell az ez irányban szakosodott nemzetközi szervezeteket (nevezetesen az OPWC-t).

– Támogatni kell az EU partnerei körében az EBESZ kézi lőfegyverekkel és könnyű fegyverekkel kapcsolatos megfelelő gyakorlatról szóló iránymutatásának népszerűsítését. Fejleszteni és koordinálni kell az EU tagállamainak azon képességét, hogy az EBESZ ezt kérelmező tagállamainak nemzeti szakértői segítséget nyújtsanak.

– Támogatni kell az EBESZ fellépéseit a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszerei tiltott kereskedelme elleni küzdelem, továbbá a tagállamok túlzott készleteinek felszámolása terén;

– Támogatni kell a békefenntartó missziókat fegyverembargó-ellenőrzési fellépéseikben.

A strukturált megállapodások/párbeszéd keretében

– Az EU a kézi lőfegyvereket és könnyű fegyvereket nagy számban exportáló országokkal és különösen a Kelet- és Délkelet-Európában, a hidegháborúból származó túlzott kézi lőfegyver- és könnyű fegyverkészletekkel rendelkező országokkal folytatott valamennyi strukturált párbeszédének napirendjébe fel kell venni a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek tiltott közvetítésével és szállításával kapcsolatos kérdéseket.

– Ezt a problémakört még körvonalazottabban be kell vezetni az EU-nak Ukrajnával és Moldovával a szomszédságpolitika keretében meglévő cselekvési terveibe.

– Általában véve e témát be kell iktatni a harmadik országokkal és nemzetközi, regionális és szubregionális szervezetekkel folytatott politikai párbeszédbe. Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani az Unió főbb partnereivel történő fellépések koordinációjára (Transzatlanti párbeszéd, stratégiai partnerség Oroszországgal, Kínával folytatott stratégiai párbeszéd, szomszédságpolitika, EU–Afrika párbeszéd, barcelonai folyamat, ASEAN regionális fórum, párbeszéd az EU és Latin-Amerika, valamint a Karib-térség között).

– Harmadik országokkal fennálló kapcsolatok és megállapodások: mint más fenyegetések esetén már így van (atomsorompó, terrorizmus, szervezett bűnözés…), az Európai Unió külső tevékenysége integrált megközelítésének a keretében e kapcsolatokat is ki kell használni. Elő lehetne irányozni egy, a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint azok lőszerei tiltott kereskedelme elleni küzdelemről szóló együttműködési záradéknak vagy kötelezettségvállalásnak valamennyi, harmadik országgal kötött megállapodásba történő beillesztését

  – Ösztönözni kell az EU magatartási kódexében rögzített exportellenőrzési feltételeknek a partnereink körében történő alkalmazását, és az érzékeny területek irányába történő exportpolitikákkal kapcsolatos strukturált információcserét.

Az Unió keretében

  – Figyelemmel kell kísérni a 2002/589/34/KKBP együttes fellépés végrehajtását.

  – Ösztönözni kell az EU ügynöki tevékenységről szóló, 2003-as együttes fellépésének a tagállamok általi végrehajtását, valamint a katonai felszerelések exportellenőrzésére vonatkozó magatartási kódex összehangolt végrehajtását.

  – A tagállamok által jóváhagyott rendszereket kell létrehozni a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek kereskedelmi hálózatáról szóló információk cseréjére, különösen az ENSZ és az EU által kivetett embargók nyomon követésének keretében.

  – Ösztönözni kell az Europolon, az Eurodouanes-on és az Eurojuston keresztül a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek tiltott kereskedelmi hálózatai (tiltott ügynökök és szállítók) elleni aktív küzdelmi politika kifejlesztését, felhasználva az EU légterét, tengeri és szárazföldi területeit, figyelmeztető- és együttműködési mechanizmusok kidolgozása által, és az e területen európai szintén végrehajtandó rendőrségi fellépések lehetővé tétele által.

b) Válasz a felhalmozódásra és a meglévő készletek elérhetőségéből adódó problémákra.

  – Ösztönözni kell valamennyi ország azon kötelezettségvállalását, hogy csak jogos biztonsági igényeik kielégítése érdekében importáljanak és birtokoljanak kézi lőfegyvereket a jogos önvédelmi és biztonsági igényeiknek megfelelő mértékben, beleértve az Egyesült Nemzetek békefenntartó műveleteiben való részvételhez szükséges képességek biztosítását.

– Ösztönözni kell a nemzeti hatóságok által jogszerűen birtokolt fegyverek nemzeti jegyzékének létrehozását és fenntartását, valamint megszorító — többek között büntetőjogi szankciókat és hatékony hatósági ellenőrzést előíró — nemzeti jogszabályok kidolgozását.

– Részt kell venni a hidegháború következtében Kelet-Európában felhalmozott túlzott kézi lőfegyver- és könnyű fegyverkészletek csökkentésére irányuló vállalkozásban, többek között az érintett államok által felkért szervezetekkel (NATO, EBESZ) együttműködve.

– Folytatni kell a lefegyverzési, leszerelési és újraintegrációs műveletek keretében az EU által 1993 óta megítélt pénzügyi támogatást a nagyobb hatékonyságnak európai szakértők ezen programokban való közvetlen részvétele által történő biztosítása mellett.

– Az „erőszak kultúrájának” visszaszorítása érdekében ösztönözni kell a nyilvánosság számára szóló képzési és felvilágosító programokat.

c) A kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek tiltott terjesztése okainak és az emberi fejlődésre gyakorolt hatásainak kezeléséhez igazított intézkedések.

– Minden rendelkezésére álló eszköz segítségével növelni kell az Unió regionális konfliktusok megoldására irányuló erőfeszítéseit, többek között a KKBP és az EBVP keretében.

– A válságkezelő katonai műveleteken belül olyan eszközöket kell létrehozni, amelyek lehetővé teszik a határok (vagy a konfliktusövezet légtere, szárazföldi és tengeri területei) ellenőrzésének létrehozását vagy a lefegyverzést.

– A válsághelyzetek kezelése, a biztonság helyreállítása, a belső konfliktusok vagy a határokon kialakuló feszültséghelyzetek kezelése érdekében javítani kell az Unió válságkezelési polgári műveletek indítására való képességét, többek között a képzési, tanácsadási, segítségnyújtási vagy iránymutatási feladatokon keresztül.

– Pénzügyi és műszaki támogatást kell nyújtani a bizalomépítő intézkedések és regionális, valamint szubregionális biztonsági és együttműködési struktúrák létrehozása és megerősítése érdekében. Ezek az intézkedések a kézi lőfegyverekre vonatkozó regionális jegyzékek fenntartását, a kézi lőfegyverek exportjával, importjával, gyártásával és birtoklásával, valamint a fegyverekre vonatkozó nemzeti jogszabályokkal kapcsolatban rendelkezésre álló információk rendszeres cseréjét, továbbá az átadott információkról az érintett felek között zajló konzultációkat foglalják magukban.

– A fejlesztési és segítségnyújtási programok AKCS-országokkal történő kidolgozása során figyelembe kell venni a biztonsági problémákat (azaz a biztonsági ágazat reformját / a határokon átnyúló problémakört).

– A konfliktus utáni újjáépítési programokkal párhuzamosan figyelembe kell venni a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek, valamint azok lőszerei problémakörét, különösen a biztonsági ágazat reformja keretében.

d) A szükséges struktúrák létrehozása/fejlesztése az Unión belül

– Meg kell erősíteni a Tanács Titkárságának a képességeit annak érdekében, hogy a Bizottsággal és a tagállamokkal szorosan együttműködve, és különösen ez utóbbiaknak a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek felhalmozása és tiltott kereskedelme elleni küzdelem területén dolgozó szakembereire támaszkodva ügyelhessen a stratégia egységes alkalmazására. A Tanács Titkársága a Helyzetelemző Központtal szorosan együttműködve dolgozik annak érdekében, hogy megkönnyítse a tagállamokból származó információk és értesülések összegyűjtését és továbbítását.

– A kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek területén integrált kezdeményező és javaslattevő kapacitás kialakítása érdekében támogatni kell a jobb horizontális összehangolást, valamint a földrajzi, és a témához kapcsolódó szakértői csoportok (CODUN, COARM, COSCE, COTER, CONOP) közötti jobb információ– és javaslatcserét. Ugyanebben a szellemben meg kell könnyíteni a szakértői csoportok és a PBB közötti vertikális interakciókat.

– Az EU által folytatott valamennyi tevékenység egységes megközelítésének érdekében biztosítani kell a Tanács által a KKBP keretében hozott határozatok és a Bizottság által a fejlesztési segély területén végrehajtott tevékenységek egységességét és egymást kiegészítő jellegét a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek területén.